

S O K F É L E .

23. Szám.

Béts. Mártius 21-dikén.

1834

Emlékeztető Jegyzetek.

M á r t i u s .

19 Márt. — 1405 † a' Tatárok Khánja Timur. — 1609. Mátyás Főhertzeg Austriában megengedi a' Protestansoknak a' vallás szabadságát. — 1790 szül. Téten Győr Várm. Kisfaludy Károly.

20 Márt. — 1827 † Londonban Newton Isaac kiről Halley azt mondá hogy: „Nec fas sit p̄opius mortali attingere Divos,“ sírírása következő:

Hic situs est
Isaacus Newton, Eques Auratus
Qui animi vi prope divina,
Planetarum motus, figuras,
Cometarum semitas Oceanique cestus,
Sua Mathesi facem praeferebat
Primus demonstravit
Radiatorum Lucis dissimilitudines
Colorumque inde nascentium proprietates,
Quas nemo antea vel suspicatus erat, pervestigavit,
Naturae, Antiquitatis, S. Scripturae,
Sedulus, sagax, fidus interpres,
Dei. Opt. Max. Majestatem philosophia asservit,
Evangelii simplicitatem moribus expressit.
Sibi gratulentur Mortales tale tantumque exstitisse
HUMANI GENERIS DECVS.

Natus XXV Dec. MDCXLII Obiit XX Mart. MDCCXXVII. Nézd Sir Isaac Newtons Leben von Dr. Brewster. Leipzig 1834. — 1728 szül. Tissot orvos 's író. — 1771 szül. Heun Károly porosz titkos tanácsos a' kedvelt románíró, ki Clauren II. név alatt isméretes. — 1814. Vitézvári báró Simonyi borostyánt szerez magának Lyon táján Augereau üzésében. — 1826. Gróf Széchényi Pál testvérének Istvának ki kötési szerint 10,000 pengő forinttal szaporítja a' magyar t. Társaság tőkéjét.

21 Márt. — 1288. Kun László nyilván vallja, hogy a' minap negakart jobbulni. Oklevele így kezdődik: „Quum nuper nobis Toldalék a' M. Kurírhoz.

apud Strigonium respiscere nostris de transgressionibus aetore Domino, studio meliore pertraetis.“ — 1229. A' Dominicanusok parantsolatot kapnak IX Gergely pápatól, hogy Kunországba térítöket küldjenek. — 1763 szül. Jean Paul (Richter) Németország legjelesb íróinak egyike. — 1813. A' Frantziák kitakarodnak Lipsiából. — 1824. Cairóban egy puskaportár a' levegőbe repül, 5000 ember meghal, sok házat elpusztít.

Tai' házastársa.

Minekelötte még az arab földnek szabad kényű lakosai felhevült testi érzelmek' tsapongó vágyainak enyelgő Mahomed' tanelvei' igája alá vetették volna magokat, divatozott köztök egy nem különben esztelen, mint a' keresztény szívben borzadalmat gerjesztő hamis isteni tisztelet. Alaptalan véleményök szerint minden év' három napjait szerentse', hármát ellenben mostoha sors' biztos szülőjének tarták; mind a' két rendbelit a' királynak kijegyezni a' főpap kötelességének, 's tisztli hivatalának egyik ágát tevè, és pedig azon szempillantatban, midőn az reggeli idő vonzó ketsegtetésére ön sátorából kilépe azon végre, hogy alatt valóinak kérelmeit, 's előterjesztendő vádpanaszait kihallgassa. A' szerentse napon királyi szfne előtt a' kiömlött könyörgések minden feltétel, vagy ellenvetés nélkül érezék sikeröket; a' ki ellenben a' szerentse' kijelet napjain kérelme' kieszközlése végett királyához folyamodni hátorkodott, az a' haragtól, mint vélék, felduzzadt istenségnek ongesztelésére benyújtandó áldozatnak kikiáltaték.

Naam Ibn Múzir kormányzása alatt történt, hogy Tai arab kedvező állapotjának magas fokáról, az ötet üldöző mostoha sors' tsapásaitól meg nem óhatván magát, legnagyobb inség sötét örvényébe süllyedt. Midőn emennek elhárítására fordított próbatételeibe vetett

reménye megtsalá, 's a' nyomorúság' ónterhe elgyengült vállait tűrhetetlen súllyal nyomná, eltökéllé magában, a' fenn nevezett Naamnál segedelemért esedezni, 's ugyan a' sikeres kimenetelnek annyival erősebb reményétől ringatva, minthogy a' királynál ön jámborsága, 's előbbi derült állapotja tudva valának. Elhatározásának ki tűzött napján, még a' hajnal első hasadta előtt szeretett nőjétől, 's gyermekeitől atyai bútsút vévén útnak indúlt, felélesztvén benne azon reménynek erős szikráját, mellyet kegyelmes uralkodójában vetett. Sebesen lépdele ő választott üsvényén, hogy királyánál kérését ki önthesse, 's megnyerése után a' honn hagyott ügyefogyottakat vagyonos állapotjuk annyira növő hanyatlásától reájok háromlott szegénység' nehéz álmaiból felébreszsze. Éppen, midőn ohajtásinak kitzélzött helyéhez érkezett, a' király sátorából ki lépe, kettözött lépéssel siete feléje, 's lábaihoz borulván rebegve selypegé kéréseit. Erre a' király' artzát szomorú fájdalomnak homályos köde futá el: „szerentsétlen! — felkiált ő — mi késztete téged éppen ma hozzám intézni folyamodásodat? Isteni átok fekszik e' mai napon; 's azt tenéked kell önnön halálad által fejünkről elhárítanod?“ Sötét ború vonúl el Tai' mind eddig tellyes reménnyel derült képén, 's elré-múlten sorsa' mostohaságán tántorga vissza. Mennyire valának megtsalatva édes várakozásai! több ideig semmi szózatot nem adhata, miglen végtére mély eszméléséből felotsódván eme szavakra fakadott: „tudom én királyom, hogy meg kell hálnom, kérlek mindazonáltal, engedj forró ohajtásomnak, 's nyujtsd arra kegyelmedet, hogy minekelötte a' halál rideg karjaiba zár engemet, a' honn hagyottaknak életem vészpontját személyesen megjelentessem, 's atyai végbútsúmat tőlök vehessem; mielőtt a' nap magas bértzekre lö-

velli utóságárait, lábaid előtt ísmét látsz engemet.“ Örömet enged vala a' jótévő király a' kikönyörgött idő közben alkalmat az elszökésre, de kötelessége' érzésétől tartóztatva nem máskép engedé eltávozását, mint hogy Tai kezest állítson helyére a' megígért, de kétes vissza jövetelég; szomorúan tekintte maga körül, egy szem sem viszonzá élénk tekintetét, — földre szögezi komoly szemeit. Ki lépe azonban a' nép tömegből egy arab ifju, ki imigy szólla az elkeseredett Taihoz: „Ha te később jössz néhány pillantattal, úgy én vagyok az, ki első teszem a' királynak kérelmemet; a' te sictésed tartá meg éltemet, mellyet én most viszont néked áldozom; menj, 's térj vissza a' ki szabott időre; nyílt szívűségedbe helyeztetem bizodal-mamat.“ Tai melyéhez szorítá az arab ifjút, 's alig botsátá ki karjai közül, azonnal eltűnt. Szárnyas lép-tekkel, de vérző szívvel tere vissza övéihez, kik eleibe futván öröm özönnel fogadák. Nemúltan vesztegle nője karjai közt, kit erősen nyoma kebléhez; keserű könyömledezéssel emelé fel ezután kisdéd gyermekeit, 's forró tsókjaival árasztá azok' gyenge artzait; félbeszakasztván végre huzamos halgatását elbeszélé nekik szomorú sorsát, vigasztalására serkenti szeretett nőjét, 's sűrű könyzáporral mutatja minden lehető próbatét-nek elégtelenségét. — Tsendes halgatva ügyelt Tai felesége férjének eme szívet martzongló szavaira. Örök elválásoknak ideje elérkezett, 's férjét követni erősen eltökéllé, hiába kényteti ötét honn maradásra, hiába, — ő férjét követi. — Nap' letüntével megjelen Tai királya satora előtt; Cherik, — ez vala neve az arab ifjúnak — karjaiba rohant, 's milly jelenés! könytsöppek gördülnek a' király szemeiből. Ugyan ezen szempillanathan veti magát lábaihoz Tai' felesége is. „Halljad király — felkiált ez — az én kérésemet, ajándékozd

nékem ez ember életét.“ — „Szerentsétlen“ felele a' király legnagyobb zavarodásban, „milly esztelenség lepett meg tégedet! nem tudod azt, hogy halál követ minden kérést, melly isteni átok eme napján füleimet érinti?“ „Jóllehet e' jelen szempillantatig annak tartatott a' mai nap, nem az többé már, mig a' könyörületesség könnye tsillámlik szemedben; az istenek kiöntik áldásokat minden olly nemű napra, mellyben a' király szempilláján illy könnyű függ; és tsak mosolygva tekintenek le ök a' bizodalomnak, 's hívésnek erős frigyére.“

E' szavak a' jelenlévők sziveikbe olly bényomással hatának, hogy a' közönség' meg egyezése által eme kegyetlen törvény végképpen eltöröltetett.

T. M.

A' genfi sz. Miklós templomában egy felírás találatik Oliviterről 's ennek hites társáról, kik a' tizenhatodik században éltek, 's harmintz egy gyermekkel, tudniillik huszon egy fiúval, 's tiz leánnyal bővelkedének. Midőn V-ik Károly tsászár mint flanderni gróf e' városba tartá bemenetelét, 's ama huszonegy fiugyermeket egy forma öltözetben látá, kérdezősködött azokról, kik lennének. A' körüle lévőek kijelenték, hogy egy ügyefogyott kézi munkásnak légyenek magzatjai, kik atyoknak tsüggedhetetlen szorgalma által veszik táplálásokat. A' tsászár magához hivatá az atyát, megditsére, kis nyugpénzt rendele néki. De nem sokára 1526-ban elveszték a' szülék minden gyermekeiket négy hetek lefolyta alatt egy járványos betegség által.

T. M.

„A' mi századunkban sok jeles egyházi szónokot találhatni,“ ekép szól egy a' tizenkilentzedik század' korszellemű tudósa. „De kevés egyházi tanítót“ felel az első századi János. „Mikép különbözteted meg te a' jeles egyházi szónokot a' jeles egyházi tanítótól,“ kérdi amaz. „Az első, felel ez, a' pallérozott világ' fulánkös nyelvével érinti a' fület; emez a' Christus nyelvvel hat a' szívre.“ (Sailer püspök' ifjabb lelki pásztorokhoz intézett emlékeztető felszöllitása.)

Tréme! Miklós.

Lord O— egy metraist tartott ki, mely a' minő mértékben igen szép, olyanban vala minden ki gondolható aszszonyi káprázó szeszekkel telyes, és ennek következésébe mindennap új egyenellenség, és szó hartz divatlott köztök. Egy napon minekutánna a' veszedekésből ki fáradtak, le ülnek egy más mellé, tsak hamar fel ugrik a' személy, kétségbe eső hangon tusakodva tépni kezdi haj fürtjeit, és artzulatján ábrázolja kétségbe esésének iszonyító vonásait. A' Lordnak sok kérdései után ki vallja, hogy boszú vágyból ebéd felett mind a' Lordot, mind magát meg étette. Mint képzelhetni azonnal egész orvosi facultas egybe hivaték, mind kettejeknek hánytató, 's hajtó szerek nyujtatnak, melyek kivált a' Lordot derekasint meg is kínozták. Ekkor nevetve fel kiált a' Szép: óhajtásom szerint ütött ki az egész dolog, a' méreggel való étetés tsupa költemény volt, tulajdonkép jól meg gyötreni kívántam a' Lordot. Lord O— ezen letzkét természetesen igen darabos tulajdonúnak találván, más nap szeretőjén elébb adott.

Cserey.

Barátom' halálára.

Hát megfosztád érzésemet
 Legkedvesebb Tárgyától
 Ó halál! és bús szívemet
 Megbízott barátjától?
 Eltakartad agyag testét
 Hamuhodni a' földbe,
 És boldogúlt nemes lelkét
 Felküldötted a' Menybe.

Sokallottad a' ditsőnek
 Huszonkét évű korát,
 'S a' kedves idvezülőnek
 Kora halál óráját
 Siettetéd; — mi haszonnal
 Járó nyereséged van,
 Hogy barátja fájdalommal,
 'S szive búval telve van!

Mi hasznod: hogy egy bús anya,
 'S három szomorgó Testvér
 Jajjaiban a' szív' kínja
 Néma segedelmet kér?
 Hogy a' kiben a' ditsőültt
 Bizodalmat helyhezett,
 Azokba a' neki bőszültt
 Fájdalom befészkezett?

Nints érzésed egy anyának
 Veszteségi fájdalmát,
 Megfoghatni, 's egy barátinak
 Érzeni aggodalmát,
 A' Testvéri fájdalmakat
 Mivel érzed? ha szived

Nints, pedig lám mind azokat
Szerzi halálos íved.

Ott nyúgszik ő egy szűk sírriak
Mohosodott gyomrában,
'S a' rothasztó bús boltoknak
Temetői sorában,
Hol őt, a' már porrá váltítát
Homokos föld takarja,
És a' korán boldogúttat
Tsak köemlék mutatja.

Ott nyúgszik az anyaremény,
Jó baráti veszteség,
Tátogató kétes örvény
Mégfúlt ifjú diszesség. —
Egy sírjára függő fűznek
Szomorkodó ágai,
Lettek példás életének
Legvégsobb jutalmái.

Te örökre elaludtál
Én még élem álmomat
(Kitől olly korán megváltál)
Im vedd végső szavamat:
Nyúgodj kedves, béke legyen
Temetői Laktársod
Addig, míg majd melléd mégyen
Holttan és hív barátod.

Szinovátz!

Rejtett szó.

Élek üreg helyben, 's kamarád' rabolom; — rövidítve
Városa honnodnak vagyok, édes nedvem előtted
Kedves; fordíts meg, 's vígan mulattatom elméd'.

Megfejtés a' 22 számban: Magyar, ma, agyar, ragya, gyár, ár.